

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતે ગુજરાત હાઈકોર્ટમાં

સી/સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૫૧૫૧/૨૦૦૯

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.એસ.સુપેહિયા

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના રીપોર્ટર્સને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી છે?	ના
૨	રીપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	હા
૩	શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	ના
૪	શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સમાયેલ છે?	ના

=====

મહેશભાઈ લવજીભાઈ ઠાકર (મૃતક) તે...ના વારસદારો મારફતે....અરજદાર(ઓ)

વિરુદ્ધ

પોલીસ અધિક્ષક અને ૨....સામાવાળા(ઓ)

=====

ઉપસ્થિતિ:

મૃતક અરજદાર, એડવોકેટ : અરજદાર(ઓ) નં. ૧ તરફથી
અરજદાર(ઓ) નં. ૧.૧ - ૧.૪ તરફથી એડવોકેટ : શ્રી પી.જે. યાફ્રિક
સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ - ૩ તરફથી એડવોકેટ : શ્રી એચ.એસ. સોની, એ.જી.પી.

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.એસ.સુપેહિયા

તારીખ : ૧૩/૧૦/૨૦૧૭

મૌખિક ચુકાદો

૧. હાલની રિટ પિટિશનમાં, અરજદારે (તેમના કાનૂની વારસદારો મારફતે) સામાવાળા નં. ૧ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૨૩.૦૪.૨૦૦૭ ના હુકમને પડકાર્યો છે, કે જેના દ્વારા અરજદારને એક મહિનાના મૂળ પગારમાં મૂકવાનો દંડ ફટકારવામાં આવ્યો છે, અને તારીખ ૦૪.૧૦.૨૦૦૬ થી તારીખ ૨૩.૦૪.૨૦૦૭ ના હુકમ પસાર થવા સુધીના સમયગાળાને સસ્પેન્શન તરીકે ગણવામાં આવ્યો છે.

૨. હાલની અરજી દાખલ કરવા તરફ દોરી જતી સંક્ષિપ્ત હકીકતો એવી છે કે:

૩. અરજદારની તારીખ ૨૧.૦૧.૧૯૬૯ ના રોજ પોલીસ કોન્સ્ટેબલ તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ, તારીખ ૧૭.૦૭.૧૯૭૮ ના રોજ તેઓને

હેડ કોન્સ્ટેબલ તરીકે બઢતી આપવામાં આવી હતી. ત્રણ વર્ષ પૂર્ણ કર્યા બાદ તારીખ ૦૧.૦૧.૧૯૮૧ ના રોજ તેઓને આસિસ્ટન્ટ સબ-ઇન્સ્પેક્ટર તરીકે પ્રમોશન મળ્યું અને ત્યારબાદ, તારીખ ૦૫.૧૨.૧૯૮૮ ના રોજ તેઓને પોલીસ સબ-ઇન્સ્પેક્ટરના પદ પર વધુ બઢતી આપવામાં આવી હતી.

જ. તારીખ ૦૩.૧૦.૨૦૦૬ ના હુકમ દ્વારા, અરજદારને એ કારણસર સસ્પેન્ડ કરવામાં આવ્યા હતા કે તેઓ જ્યારે ફરજ પર હતા ત્યારે ધારાસભ્ય શ્રી ભવાન ભરવાડ દ્વારા જણાવવામાં આવ્યું હોવા છતાં તેઓએ કોઈ અગમચેતીના પગલાં લીધા ન હતા, અને તે આજ્ઞાભંગના કારણે બે જૂથો વચ્ચે ઝપાઝપી થઈ હતી.

પ. ત્યારબાદ, સામાવાળા નં. ૧ દ્વારા પસાર કરાયેલા તારીખ ૨૬.૦૪.૨૦૦૭ ના હુકમથી અરજદારને નોકરીમાં પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવ્યા હતા. ખાતાકીય તપાસની વિચારણા હેઠળ અરજદારને સસ્પેન્ડ કરવામાં આવ્યા હતા. ફરજ બજાવવામાં ક્ષતિ દર્શાવવા બદલ ઉપરોક્ત કથિત ગેરવર્તણૂક માટે તારીખ ૨૭.૧૧.૨૦૦૬ ના રોજ અરજદારને ચાર્જશીટ આપવામાં આવી હતી. અરજદારે તારીખ ૩૦.૦૯.૨૦૦૬ ના રોજ પોતાનો બચાવ રજૂ કરતો જવાબ આપ્યો હતો. ખાતાકીય તપાસ બાદ, તપાસ અધિકારીએ તારીખ ૦૨.૦૪.૨૦૦૭ ના પોતાના અહેવાલ દ્વારા અરજદારને તેમની સામે મૂકવામાં આવેલા આરોપોમાંથી દોષમુક્ત કર્યા હતા. ત્યારબાદ શિસ્ત સત્તાધિકારીએ તપાસ અધિકારીના અહેવાલના તારણો સાથે અસંમતિ દર્શાવતી તારીખ ૦૯.૦૪.૨૦૦૭ ની કારણદર્શક નોટિસ પાઠવી હતી. અરજદારે તારીખ ૧૬.૦૪.૨૦૦૭ ના પોતાના પત્ર દ્વારા સદર

કારણદર્શક નોટિસનો જવાબ આપ્યો હતો. અરજદારે જણાવ્યું હતું કે તપાસ અધિકારીએ તેમને તેમની સામે લગાવવામાં આવેલા આરોપોમાંથી દોષમુક્ત કર્યા છે. અરજદારના જવાબને ધ્યાને લીધા બાદ, સામાવાળા નં. ૧ એ વાદગ્રસ્ત તારીખ ૨૩.૦૪.૨૦૦૭ ના હુકમ દ્વારા અરજદારને એક મહિનાના મૂળ પગારમાં મૂકવાનો અને તેમના સસ્પેન્શન સમયગાળાને તે મુજબ ગણવાનો દંડ ફટકાર્યો હતો. અરજદારે સદર હુકમ સામે તારીખ ૦૫.૦૬.૨૦૦૭ ના રોજ સામાવાળા નં. ૨ સમક્ષ અપીલ દાખલ કરી હતી. અરજદારની અપીલ પણ તારીખ ૦૭.૦૮.૨૦૦૭ ના હુકમ દ્વારા નામંજૂર કરવામાં આવી હતી. અરજદારે સામાવાળા નં. ૩ સમક્ષ રિવિઝન અરજી દાખલ કરી હતી, જે પણ તારીખ ૦૬.૧૧.૨૦૦૭ ના હુકમ દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવી હતી.

૬. અરજદાર તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી પી.જે. યાજ્ઞિકે એકમાત્ર એવી દલીલ ઉઠાવી હતી કે દંડનો વાદગ્રસ્ત હુકમ માત્ર એ કારણસર રદ અને બાતલ થવાને પાત્ર છે કે તપાસ અધિકારીના તારણો સાથે અસંમત થઈને, શિસ્ત સત્તાધિકારીએ અરજદારને સુનાવણીની કોઈ તક આપી નથી. તેમણે જણાવ્યું હતું કે શિસ્ત સત્તાધિકારીએ સીધા જ તપાસ અધિકારીના તારણોને ઉલટાવી દીધા હતા અને એવા નિષ્કર્ષ પર પહોંચ્યા હતા કે અરજદાર સામેના આરોપો સાબિત થાય છે. આમ, તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે કારણદર્શક નોટિસ જારી કરવાની સમગ્ર કવાયત નિર્થક છે. તેમણે જણાવ્યું હતું કે કારણદર્શક નોટિસ સામે દાખલ કરવામાં આવેલી રજૂઆત કે જવાબનો કોઈ અર્થ રહ્યો ન હતો કારણ કે શિસ્ત સત્તાધિકારીએ તપાસ સત્તાધિકારીના તારણો સાથે અસંમત થવાના

કામચલાઉ કારણો અગાઉથી જ આપી દીધા હતા. વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી યાજ્ઞિકે યોગીનાથ ડી. બાગોડે વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય, એ.આઈ.આર. ૧૯૯૯ એસસી ૩૭૨૩ ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો હતો. ઉપરોક્ત રજૂઆતો ધ્યાને લેતાં, તેમણે જણાવ્યું હતું કે વાદગ્રસ્ત હુકમ ૨૬ અને બાતલ થવાને પાત્ર છે. તેમણે એવું પણ જણાવ્યું હતું કે સસ્પેન્શનના સમયગાળાને પણ સસ્પેન્શન તરીકે ગણવાનો રહેતો નથી કારણ કે તપાસ અધિકારીએ અરજદારને તેમની સામે લગાવવામાં આવેલા આરોપોમાંથી મુક્ત કર્યા છે.

૭. તેનાથી વિપરીત, વિદ્વાન એ.જી.પી. શ્રી સોનીએ એવી રજૂઆત કરી હતી કે વાદગ્રસ્ત હુકમમાં આ અદાલતના કોઈપણ હસ્તક્ષેપની જરૂર નથી કારણ કે તે અરજદારની રજૂઆતને ધ્યાનમાં લીધા પછી પસાર કરવામાં આવ્યો છે. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે શિસ્ત સત્તાધિકારીએ અરજદારને કારણદર્શક નોટિસ આપી હતી અને તેમની રજૂઆત ધ્યાને લીધા બાદ વાદગ્રસ્ત હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો છે. તેમણે જણાવ્યું હતું કે તે સંજોગોમાં, તપાસ હાથ ધરવામાં શિસ્ત સત્તાધિકારી તરફથી કોઈ કાર્યરીતિની ખામી રહી હોવાનું કહી શકાય નહીં અને વાદગ્રસ્ત હુકમમાં આ અદાલતના કોઈ હસ્તક્ષેપની જરૂર નથી.

૮. સંબંધિત પક્ષકારોના વિદ્વાન એડવોકેટોને લંબાણપૂર્વક સાંભળ્યા અને પિટિશનના સમગ્ર રેકર્ડનું અવલોકન કર્યું.

૯. પિટિશનની સ્થાપિત હકીકત એ છે કે અરજદારને તપાસ અધિકારીના તારીખ ૦૨.૦૪.૨૦૦૭ ના અહેવાલ દ્વારા દોષમુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા. ત્યારબાદ શિસ્ત સત્તાધિકારીએ તારીખ ૦૯.૦૪.૨૦૦૭ ની કારણદર્શક નોટિસ જારી કરી હતી, જેમાં તપાસ અધિકારીના અહેવાલના તારણો સાથે અસંમતિ દર્શાવવામાં આવી હતી. તારીખ ૦૯.૦૪.૨૦૦૭ ની કારણદર્શક નોટિસના અવલોકન પરથી સ્પષ્ટ થશે કે શિસ્ત સત્તાધિકારી અરજદાર સામેના આરોપો સાબિત થયા હોવાનું તારણ કાઢી ચૂક્યા હતા. તપાસ અધિકારીના અહેવાલના તારણો પર વિગતવાર ચર્ચા કર્યા પછી, શિસ્ત સત્તાધિકારી તેની સાથે અસંમત થયા હતા અને આરોપો સાબિત થયા હોવાનું ઠરાવ્યું હતું. મારા સુવિચારિત અભિપ્રાય મુજબ શિસ્ત સત્તાધિકારી દ્વારા અપનાવવામાં આવેલી પ્રક્રિયા યોગીનાથ ડી. બાગોડે (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા સ્પષ્ટ કરવામાં આવેલા કાયદાનું સ્પષ્ટ ઉલ્લંઘન છે, જેમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે કે:

"જ્યાં શિસ્ત સત્તાધિકારી તાબા હેઠળના ન્યાયતંત્રના અધિકારીની તરફેણમાં તપાસ અધિકારી દ્વારા નોંધવામાં આવેલા તારણો સાથે અસંમત થયા અને એવા નિષ્કર્ષ પર આવ્યા કે અધિકારી સામેના આરોપો સાબિત થયા હતા અને ત્યારબાદ સુનાવણીની કોઈ તક આપ્યા વિના માત્ર અધિકારીને એવી કારણદર્શક નોટિસ આપી કે શા માટે તેમને સેવામાંથી બરતરફ ન કરવા જોઈએ, તો અધિકારીને બરતરફ કરવાનો અનુગામી હુકમ કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું ઉલ્લંઘન કરતો હોવાથી

અમાન્ય ગણાશે. આવા કેસમાં, જોકે કારણદર્શક નોટિસ સાથે તપાસ અધિકારી દ્વારા નોંધવામાં આવેલા તારણોની નકલ તેમજ તે તારણો સાથે અસંમત થવા બદલ શિસ્ત સમિતિ દ્વારા નોંધવામાં આવેલા કારણો પણ અપીલકર્તાને જણાવવામાં આવ્યા હતા, પરંતુ તે અર્થહીન હતું કારણ કે તેમણે માત્ર શિસ્ત સમિતિ દ્વારા સૂચિત સજા સામે જ કારણ દર્શાવવાનું હતું કે જે સમિતિ અગાઉથી જ આખરી નિર્ણય લઈ ચૂકી હતી કે અપીલકર્તા સામેના આરોપો સાબિત થયા હતા. તેમને એવું દર્શાવવામાં આવ્યું ન હતું કે શિસ્ત સમિતિ માત્ર 'કામચલાઉ' નિર્ણય પર આવી હતી અને તેઓ તેની સામે પણ કારણ દર્શાવી શકે છે. તે વિશેષ કરીને ત્યારે હતું જ્યારે કેસના તથ્યો પર શિસ્ત સત્તાધિકારી તપાસ અધિકારીના તારણો સાથે અસંમત થવામાં ભૂલભરેલા હતા."

૧૦. હાલના કેસમાં શિસ્ત સત્તાધિકારીએ તપાસ અધિકારીના એ તારણોને ઉલટાવી દીધા છે કે જે અરજદારની તરફેણમાં હતા. સુનાવણીની તક આપ્યા વિના જ તે તારણો ઉલટાવી દેવામાં આવ્યા છે. આમ, કારણદર્શક નોટિસ નિર્રર્થક હતી કારણ કે શિસ્ત સત્તાધિકારીએ અરજદારનો ખુલાસો માંગતા પહેલાં જ આખરી રીતે અસંમતિ નોંધી લીધી હતી અને તેમની સામેના આરોપો સાબિત થયેલા ગણ્યા હતા. તેથી, દંડનો વાદગ્રસ્ત હુકમ રદ થવાને પાત્ર છે.

૧૧. વધારાનું પાસું કે જે વિચારણા માંગી લે છે તે એ છે કે સત્તાધિકારીએ અરજદારને એક મહિનાના મૂળ પગારમાં મૂકવાનો નજીવો દંડ ફટકાર્યો છે, અને

સદર દંડના કારણે તેમના સસ્પેન્શનના સમગ્ર સમયગાળાને તે મુજબ ગણવામાં આવ્યો છે. આ અદાલતના સુવિચારિત અભિપ્રાય મુજબ, તપાસ અધિકારીએ અરજદારને તેમની સામે મૂકવામાં આવેલા આરોપોમાંથી અગાઉથી જ દોષમુક્ત કર્યા હતા તે હકીકતને ધ્યાનમાં લેતાં તે બાબત અપ્રમાણસર છે. અરજદાર પર એક મહિનાના મૂળ પગારમાં મૂકવાનો નજીવો દંડ ફટકારવામાં આવ્યો છે માત્ર તે કારણસર સસ્પેન્શનના સમગ્ર સમયગાળાને તે રીતે ગણવાથી અરજદારને નુકસાન પહોંચાડી શકાય નહીં. અરજદાર સામેના આરોપો સાબિત થયા ન હતા તે હકીકતના સંદર્ભમાં તેમના સસ્પેન્શનના સમગ્ર સમયગાળાને સસ્પેન્શન તરીકે ગણી શકાય નહીં. આમ, એવું જણાય છે કે માત્ર સસ્પેન્શન સમયગાળાને તે રીતે ગણવા માટે જ, તેમને માત્ર એક મહિનાના મૂળ પગારમાં મૂકીને નજીવો દંડ ફટકારવામાં આવ્યો છે. સસ્પેન્શનના સમયગાળા દરમિયાન લાભોનું નુકસાન અરજદાર પર લાદવામાં આવેલા દંડ કરતાં પણ વધી જશે, જે શિસ્ત સત્તાધિકારી દ્વારા વિવેકબુદ્ધિનો ઉપયોગ ન કરાયો હોવાનું દર્શાવે છે. તેથી, સસ્પેન્શનના સમયગાળાને તે મુજબ ગણાવતો વાદગ્રસ્ત હુકમ આ અદાલતના હસ્તક્ષેપની માંગ કરે છે.

૧૨. ઉપરોક્ત અવલોકનો ધ્યાને લેતાં, તારીખ ૨૩.૦૪.૨૦૦૭ નો વાદગ્રસ્ત હુકમ આથી ૨૬ અને બાતલ કરવામાં આવે છે. સામાવાળા(ઓ)ને આ અદાલતે કરેલા અવલોકનોના સંદર્ભમાં અરજદારના સસ્પેન્શન સમયગાળા પર પુનર્વિચાર કરવાનો અને તે અસરનો યોગ્ય હુકમ પસાર કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે.

પગાર પુનઃનિર્ધારિત કરતો જરૂરી આનુષંગિક હુકમ પણ સામાવાળા(ઓ) દ્વારા પસાર કરવામાં આવશે. આ સમગ્ર કવાયત સામાવાળા સત્તાવાળાઓ દ્વારા આજથી બે મહિનાના સમયગાળામાં પૂર્ણ કરવામાં આવશે.

૧૩. ઉપરોક્ત અવલોકનો અને નિર્દેશો સાથે, હાલની પિટિશન મંજૂર કરવામાં આવે છે. રુલ ઉપરોક્ત હદ સુધી સંપૂર્ણ (એબ્સોલ્યુટ) કરવામાં આવે છે. ડાયરેક્ટ સર્વિસની પરવાનગી આપવામાં આવે છે.

(એ.એસ.સુપેરિયા, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.